

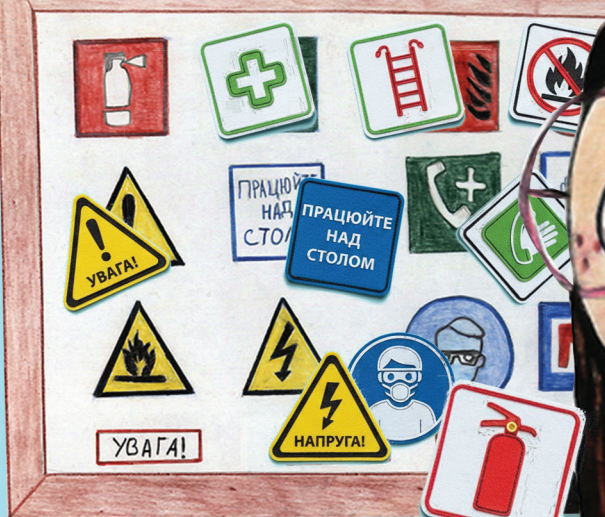
ОХОРОНА ПРАЦІ — запорука безпечного ЖИТТЯ

АЛЬМАНАХ ТВОРЧИХ РОБІТ

за результатами
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
ІЗ ПРАВОВОГО ПРОСВІТНИЦТВА

Безпека праці—запорука життя

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей
Державна служба України з питань праці

АЛЬМАНАХ ТВОРЧИХ РОБІТ

за результатами
Всеукраїнського конкурсу
із правового просвітництва

ОХОРОНА ПРАЦІ – ЗАПОРУКА БЕЗПЕЧНОГО ЖИТТЯ

УДК 027.625(477):[021.4:741-053.2
А 57

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко
Укладач Т. М. Кузілова
Редактор О.А. Кадькаленко
Дизайн, комп'ютерна верстка Р. Ю. Полевічок

Альманах творчих робіт за результатами Всеукраїнського конкурсу із правового просвітництва «Охорона праці – запорука безпечного життя» / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Т. М. Кузілова ; ред. О. А. Кадькаленко. — Київ: НБУ для дітей, 2025. — 88 с.

Альманах містить 106 кращих робіт Всеукраїнського конкурсу із правового просвітництва «Охорона праці – запорука безпечного життя»: 97 малюнків та 9 літературних творів. Організаторами конкурсу є Національна бібліотека України для дітей, Державна служба України з питань праці за підтримки Міністерства культури України.

© Національна бібліотека України для дітей

Дорогі друзі!

Щиро вітаю вас із важливою подією – проведенням першого **Всеукраїнського конкурсу із правового просвітництва «Охорона праці – запорука безпечного життя»**.

Цьогоріч ми вперше звернулися до теми, яка зазвичай звучить у професійному середовищі, – теми охорони праці та безпечної життєдіяльності – і запропонували дітям осмислити її мовою творчості. Малюнок і літературний твір стали для учасників способом говорити про відповідальність, ризики, уважність і цінність людського життя. У цьому і полягає унікальність конкурсу: складне поняття діти змогли побачити, відчутти й пояснити по-своєму – щиро, образно й переконливо.

Щоразу ми готуємо видання з найкращими дитячими роботами, але цей альманах – особливий. Він відображає не лише творчі досягнення, а й спільний досвід – діалог дорослих і дітей про безпеку, працю та відповідальність. Через сюжети робіт ми бачимо, як юні автори розуміють правила безпечної поведінки, роль знань і обережності, взаємну турботу про себе й інших.

Завдяки підтримці Державної служби України з питань праці конкурс об'єднав учасників з усіх регіонів України. Подані 1451 робота у номінаціях «Малюнок» і «Літературний твір» – це не лише свідчення таланту, а й доказ того, що навіть складні суспільно важливі теми можуть бути глибоко зрозумілими дітям, якщо говорити про них відкрито й творчо.

Цей конкурс став для нас спільним кроком – і навчальним, і світоглядним. Для дітей – це досвід осмислення безпеки праці через творчість. Для бібліотек і партнерів – досвід нової розмови з юною аудиторією про важливе. Для всіх нас – підтвердження того, що культура безпечної праці починається з розуміння і слова.

Переконана, що започаткована ініціатива матиме продовження, а представлений альманах стане не лише підсумком конкурсу, а й натхненням для нових просвітницьких проєктів. Разом ми формуємо покоління уважних, свідомих і відповідальних громадян України – тих, хто цінує життя і вміє його берегти.

Алла ГОРДІЄНКО,

генеральний директор Національної бібліотеки України для дітей,
президент Національної секції IBBY,
президент ГО «Українська асоціація працівників бібліотек для дітей»,
кандидат культурології, Почесний громадянин міста Києва,
заслужений працівник культури України

Шановні читачі!

Перед вами перший всеукраїнський альбом, у якому зібрано найкращі дитячі малюнки, казки, есе та твори про безпеку праці.

Це не просто добірка творчих робіт. Це щирий і водночас напрочуд дорослий погляд дітей на одну з найвищих цінностей людини – збереження життя і здоров'я. Те, що для дорослих часто звучить як норми, інструкції та правила, у дитячих історіях і образах оживає як турбота, любов і відповідальність.

Для дитини безпека праці – дуже конкретне відчуття. Це впевненість, що тато повернеться зі зміни усміхненим, а мама – здоровою. Це спокій, який робить дитинство по-справжньому щасливим. Через фарби, метафори й слова наші юні автори нагадують просту істину: за кожним робочим місцем стоїть людина, на яку чекають удома.

Наша установа щоденно працює над тим, аби культура безпеки ставала невід'ємною частиною трудових відносин в Україні. Та цей конкурс переконливо показав, що культура безпеки народжується значно раніше – в сім'ї, школі, у щоденному вихованні цінностей і поваги до праці.

Ми щиро вдячні всім учасникам конкурсу за талант, відкритість і небайдужість. Ваші роботи надихають і нагадують: найважливіший результат будь-якої праці – безпечно повернення додому.

Нехай цей альбом стане для кожного читача джерелом тепла, відповідальності та віри, що майбутнє України будуватиметься на повазі до праці й любові до життя.

Ігор ДЕГНЕРА,

голова Державної служби України з питань праці

Номінація «МАЛЮНОК»

Вікова категорія 6-10 років | ПЕРЕМОЖЦІ

Матвій ДЕМЧУК, 9 років
с. Чорниж Волинської обл.

I місце

Вікова категорія 6-10 років | ПЕРЕМОЖЦІ

Тимофій БЛИЗНЮК, 8 років
с. Новодмитрівка Миколаївської обл.

II місце

Дар'я ФОРНАЛЬСЬКА, 9 років
с. Балабанівка Харківської обл.

III місце

Олександра НЕДЯЛКОВА, 10 років
с. Новодмитрівка Миколаївської обл.

ОХОРОНА ПРАЦІ

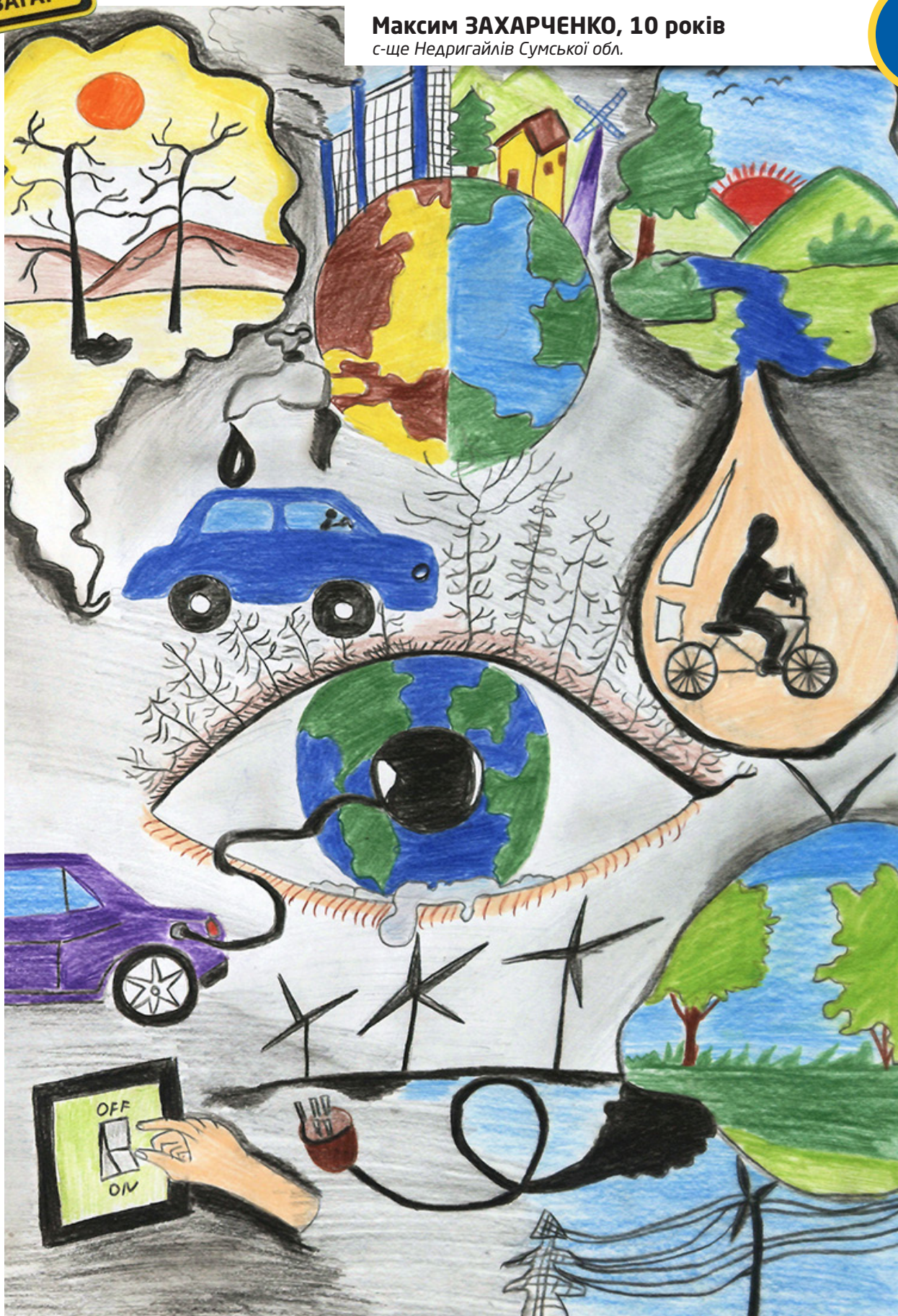

Софія МОРОЗ, 10 років
м. Березівка Одеської обл.

Максим ЗАХАРЧЕНКО, 10 років
с-ще Недригайлів Сумської обл.

Анна ГАЛУЗИНСЬКА, 10 років
с. Березанка Миколаївської обл.

Вікова категорія 6-10 років | ФІНАЛІСТИ

Максим ДАЩЕНКО, 9 років
с. Торговиця Кіровоградської обл.

Ніколе МОСКАЛЮК, 10 років
м. Хмельницький

Аліса ХОХРЯКОВА, 9 років
с. Горинка Тернопільської обл.

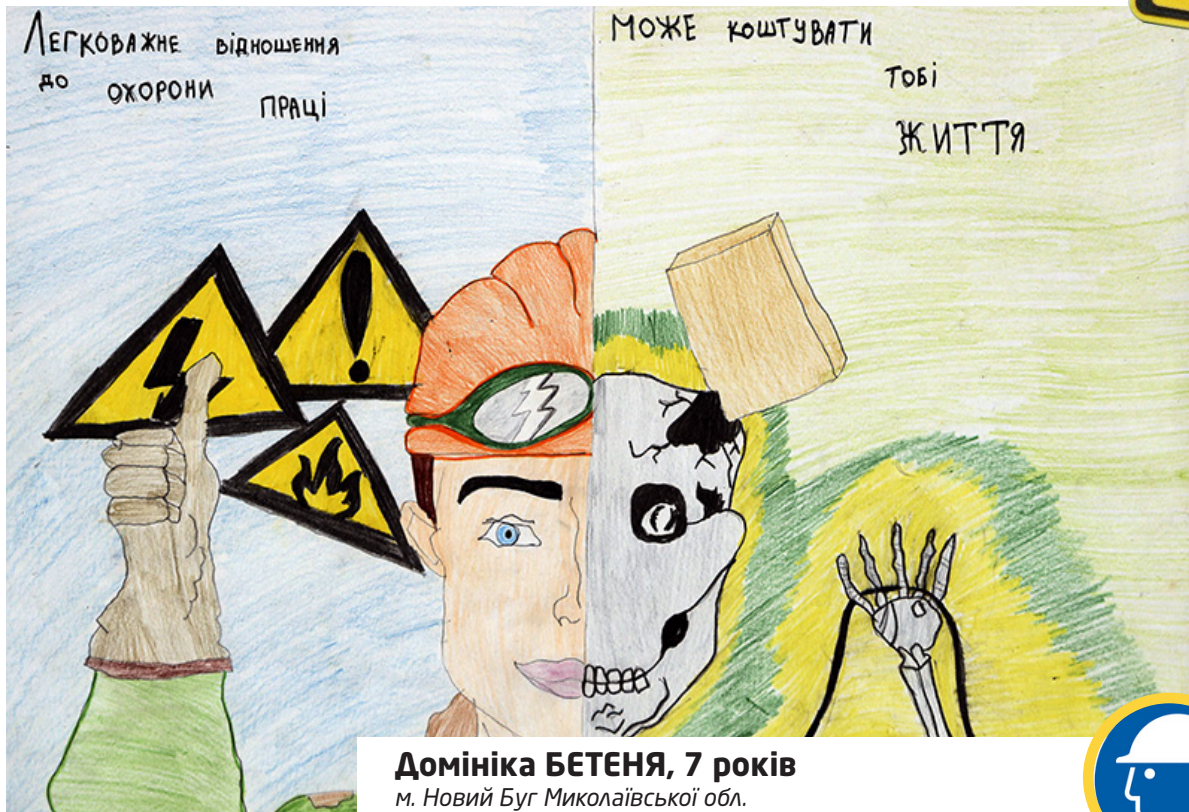

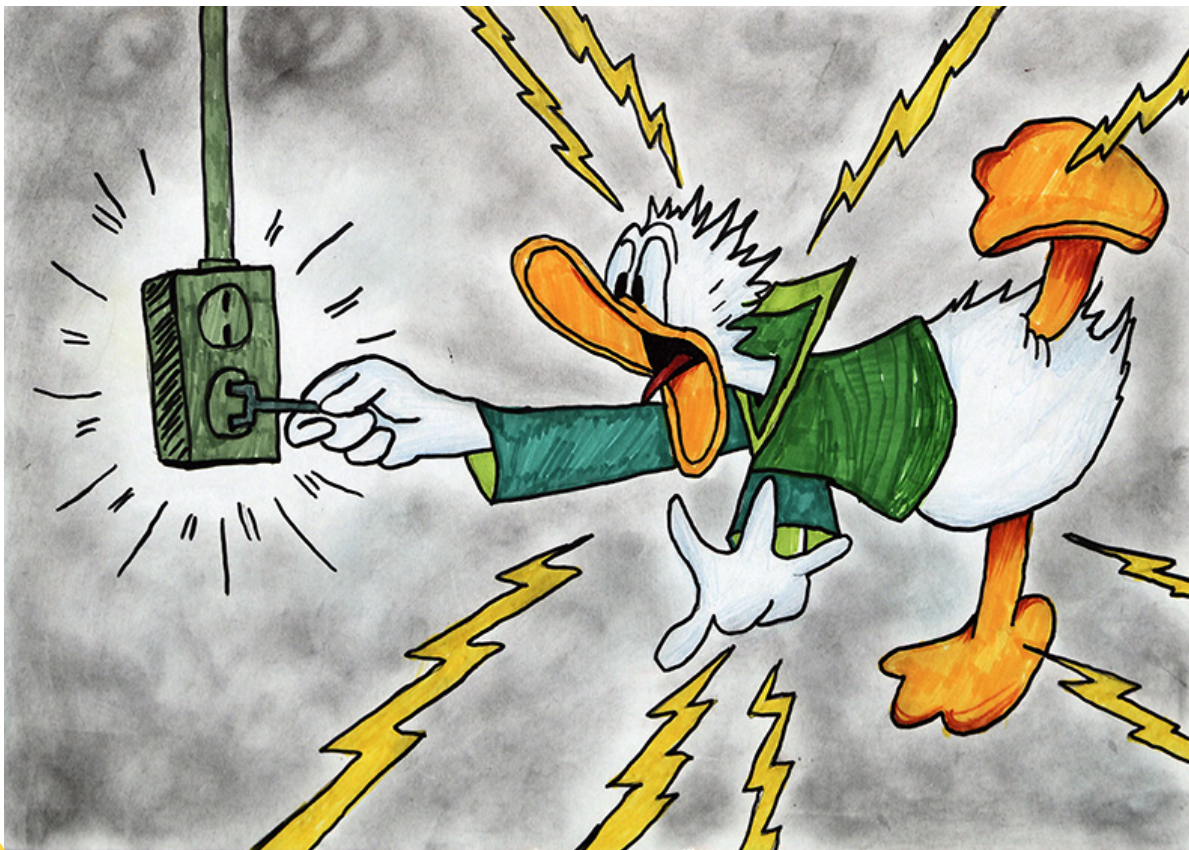
Вікова категорія 6-10 років | ФІНАЛІСТИ

Катерина КАСЯНЧУК, 10 років
с. Майків Рівненської обл.

Домініка БЕТЕНЯ, 7 років
м. Новий Буг Миколаївської обл.

Варвара ГОЛУБ, 8 років
м. Кропивницький

Вікова категорія 6-10 років | ФІНАЛІСТИ

Емілія ЛОДБА, 9 років
с. Коровія Чернівецької обл.

Вероніка ДРИЖАК, 10 років
м. Гадяч Полтавської обл.

Денис СВИРИДЕНКО, 7 років
м. Апостолове Дніпропетровської обл.

Нікіта ЯРЕШКО, 8 років
м. Ніжин Чернігівської обл.

Поліна СИМОВА, 10 років
м. Ізмаїл Одеської обл.

Назар САХНЮК, 10 років
с. Будки Волинської обл.

Вікова категорія 6-10 років | ФІНАЛІСТИ

Назарій СЕРГІЄНКО, 6 років
м. Кропивницький

Діана МАЛЯВА, 10 років
м. Кобеляки Полтавської обл.

Єва ФІЛІПЧУК, 9 років
с. Хильківка Полтавської обл.

Вікова категорія 6-10 років | ФІНАЛІСТИ

Олександра ВАЛЯВСЬКА, 9 років
с. Михальча Чернівецької обл.

СІРНИКИ – НЕ ІГРАШКИ !!!

101

Софія ОЛЕФІРЕНКО, 7 років
с. Нове Запоріжжя Запорізької обл.

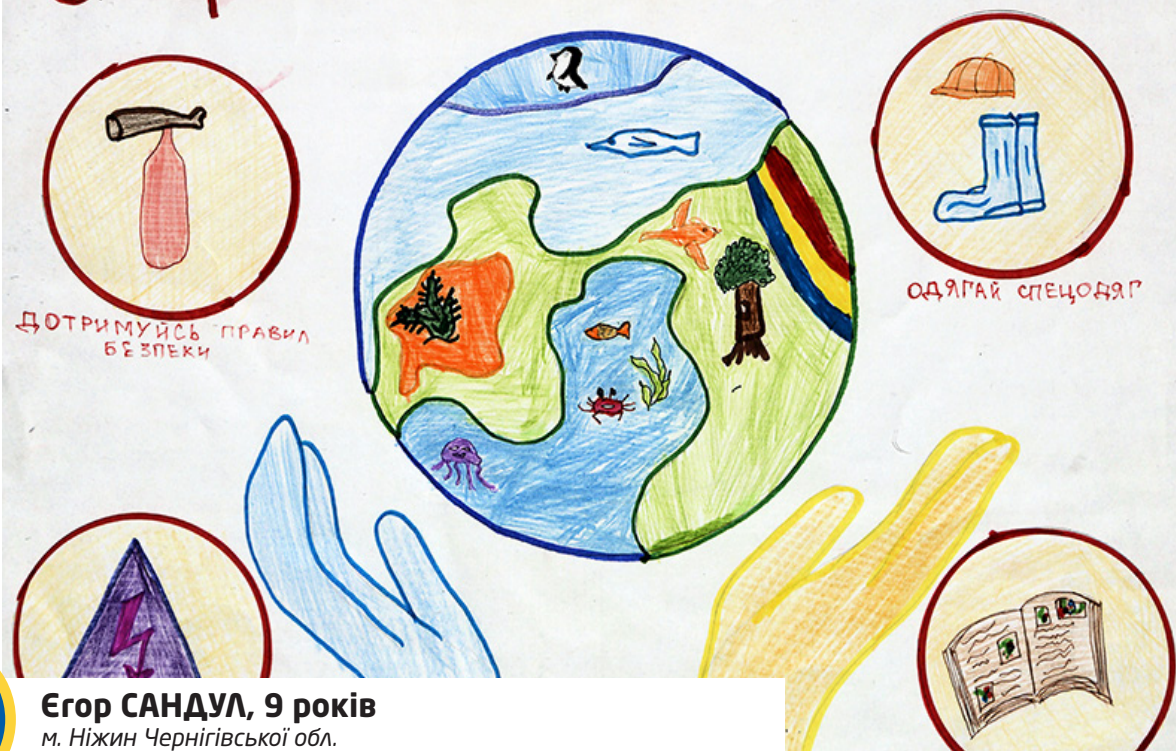
Ярина ЛЕНЦА, 10 років
с. Лопушна Чернівецької обл.

Вікова категорія 6-10 років | ФІНАЛІСТИ

ОХОРОНА ПРАЦІ - ЗДОРОВЕ МАЙБУТНЄ!

Егор САНДУЛ, 9 років
м. Ніжин Чернігівської обл.

Марія ОКСЕНЮК, 10 років
с. Чарторийськ Волинської обл.

Ева ЩАВІНСЬКА, 8 років
с-ще Драбів Черкаської обл.

Діана ПОЛЯНИЦЯ, 10 років
с-ще Драбів Черкаської обл.

Лілія СТЕПАНЕНКО, 10 років
с. Володимирівка Дніпропетровської обл.

Вікова категорія 6-10 років | ФІНАЛІСТИ

Мирослава ТИЩЕНКО, 10 років
м. Павлоград Дніпропетровської обл.

Наталія ШУБЕРТ, 10 років
м. Львів

Аліса ЛИТВИНЮК, 10 років
м. Тернопіль

Вікова категорія 11-14 років | ПЕРЕМОЖЦІ

Єлизавета ГОРДІЄНКО, 13 років
м. Дніпро

I місце

Поліна ЄВНЄВІЧ, 14 років
м. Олександрія Кіровоградської обл.

II місце

Дар'я ТЕРТИШНА, 11 років
с-ще Драбів Черкаської обл.

Вікова категорія 11-14 років | ФІНАЛІСТИ

Марія РОМАНЮК, 13 років
м. Павлоград Дніпропетровської обл.

Никоleta ТАНАСЕСКУ, 12 років
с. Горбова Чернівецької обл.

Романна СМІК, 14 років
м. Черкаси

Златослава ЛІСОГІР, 12 років
с-ще Драбів Черкаської обл.

Анжела ПАСКАЛЬ, 13 років
с. Новоукраїнка Миколаївської обл.

Вікова категорія 11-14 років | ФІНАЛІСТИ

Анастасія ПЕРМІНОВА, 11 років
м. Павлоград Дніпропетровської обл.

Анастасія ЧУЙКО, 14 років
с. Заброди Харківської обл.

Владислава ФЕДОРОВА, 11 років
с-ще Олександрійське Кіровоградської обл.

Анастасія ДУДЕНКО, 13 років
с. Терни Сумської обл.

Софія НАЗАРЧУК, 13 років
с. Гонората Одеської обл.

Анастасія ПАНКРАТОВА, 11 років
с. Терентіївка Полтавської обл.

Василина БАЛАГУШ, 14 років
м. Яворів Львівської обл.

Ярослав ШКУРЕНКО, 14 років
с. Тернове Кіровоградської обл.

ОХОРОНА ПРАЦІ

Анастасія ФУРТАК, 13 років
с. Ладичин Тернопільської обл.

Андрій УШАКОВ, 12 років
с. Чубівка Одеської обл.

Богдана ТАРКОВСЬКА, 13 років
с. Симонів Рівненської обл.

Богдана МИХАЙЛЕНКО, 13 років
м. Світличне Чернігівської обл.

Владислава ФЕДОРОВА, 11 років
с-ще Олександрійське Кіровоградської обл.

Анна САВОНІК, 11 років
с-ще Маневичі Волинської обл.

Вікова категорія 11-14 років | ФІНАЛІСТИ

Марія БРАШОВАН, 12 років
м. Глобине Полтавської обл.

Вероніка БРИНКИНА, 11 років
с-ще Сахновщина Харківської обл.

Дар'я ХАНАС, 11 років
м. Богодухів Харківської обл.

Вікова категорія 11-14 років | ФІНАЛІСТИ

Крістіна ОГІЄВИЧ, 13 років
с. Полкова Микитівка Харківської обл.

Діна ГОНЦА, 13 років
м. Березівка Одеської обл.

Уляна ЛЕВЧУК, 14 років
с. Хоровець Хмельницької обл.

Марія КОЗІЙ, 12 років
с. Більче-Золоте Тернопільської обл.

Максим ОЛІЙНИК, 14 років
с-ще Колки Волинської обл.

Олександра ШТАНЬКО, 14 років
с. Старе Село Сумської обл.

Вікова категорія 11-14 років | ФІНАЛІСТИ

Інна КРАВЧЕНКО, 12 років
с. Новослобідка Запорізької обл.

Николета МИНЗАТ, 11 років
с. Ванчиківці Чернівецької обл.

Олександра ШТАНЬКО, 14 років
с. Старе Село Сумської обл.

Вікова категорія 11-14 років | ФІНАЛІСТИ

Тетяна ЗАВГОРОДНЯ, 12 років
с. Тетянівка Миколаївської обл.

Тимур ЗБОРОВСЬКИЙ, 14 років
с. Селятин Чернівецької обл.

Яна ТАЛАХ, 14 років
м. Герца Чернівецької обл.

Вікова категорія 15-18 років | ПЕРЕМОЖЦІ

Марія ГНОЯНЕЦЬ, 15 років
м. Камінь-Каширський Волинської обл.

I місце

Поліна ДОРОШЕВА, 15 років
с. Ларжанка Одеської обл.

II місце

Вікова категорія 15-18 років | ПЕРЕМОЖЦІ

Дар'я ГУРТОВЕНКО, 15 років
с-ще Ладан Чернігівської обл.

III місце

Аріна ЗУДІНА, 15 років
м. Павлоград Дніпропетровської обл.

Вікова категорія 15-18 років | ФІНАЛІСТИ

Інна ЖАДАН, 15 років
с. Козіївка Харківської обл.

Софія СЕМЕНЧУК, 15 років
с. Світязь Волинської обл.

Аміра ЛИВАДНА, 15 років
м. Павлоград Дніпропетровської обл.

Вікова категорія 15-18 років | ФІНАЛІСТИ

Дар'я КРИСАК, 17 років
с. Озера Кіровоградської обл.

Анастасія КАМБУР, 15 років
с. Ржавинці Чернівецької обл.

Марія ЖАР, 15 років
м. Герца Чернівецької обл.

Вікова категорія 15-18 років | ФІНАЛІСТИ

Анна ГАВРИЛЮК, 16 років
с. Калинівка Миколаївської обл.

Маргарита ПРУСАКОВА, 16 років
с. Гуляївка Одеської обл.

**БЕЗПЕКА ПРАЦІ –
БЕЗПЕКА ЖИТТЯ !!!**

Маргарита ПРУСАКОВА, 16 років
с. Гуляївка Одеської обл.

Юлія ФЕДОРЧУК, 16 років
с. Христофорівка Миколаївської обл.

Станіслав ЗГІРЧА, 15 років
с. Горбова Чернівецької обл.

Вікова категорія 15-18 років | ФІНАЛІСТИ

Ксенія ІВАЩЕНКО, 16 років
с. Балабанівка Харківської обл.

ОХОРОНА ПРАЦІ

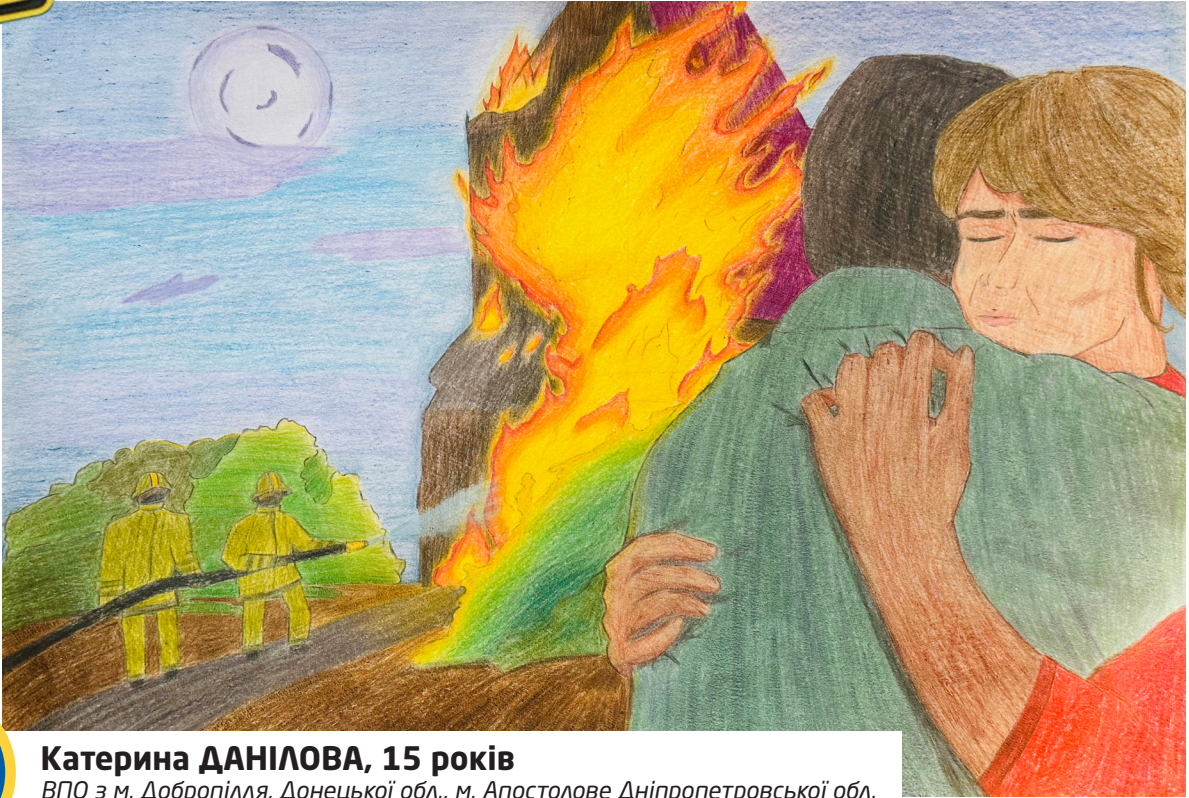

Вікторія ТОЛСТОВА, 14 років
с. Павлівка Харківської обл.

Вікова категорія 15-18 років | ФІНАЛІСТИ

Катерина ДАНИЛОВА, 15 років

ВПО з м. Добропілля, Донецької обл., м. Апостолове Дніпропетровської обл.

Олена СТОЯНОВИЧ, 16 років

с. Головно Волинської обл.

Вікова категорія 15-18 років | ФІНАЛІСТИ

Софія ПЕРЕСКОЦЬКА, 16 років
с. Іванне Рівненської обл.

Анна САЛТАН, 17 років
с-ще Устинівка Кіровоградської обл.

Вікова категорія 15-18 років | ФІНАЛІСТИ

Максим МАЦНЕВ, 15 років
с. Софіївка Кіровоградської обл.

Аліна ТЕНДІТНА, 16 років
с. Старе Село Сумської обл.

Софія КОВАЛЕВА, 17 років
м. Миколаїв

Номінація ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР

Нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу правового просвітництва «ОХОРОНА ПРАЦІ – ЗАПОРУКА БЕЗПЕЧНОГО ЖИТТЯ» під час Казкової переберії до Всесвітнього дня дитини та Дня захисту дітей в Україні.

ОХОРОНА ПРАЦІ – ЗАПОРУКА БЕЗПЕЧНОГО ЖИТТЯ

Захар ДЕМЧУК, 10 років
с. Велика Яблунька Волинської обл.

I місце

Мене звати Захар, і я навчаюся у четвертому класі. У нашій школі ми часто говоримо про безпеку та охорону праці. Раніше я думав, що ці слова стосуються тільки дорослих, які працюють на заводах або будівництвах. Але з часом я зрозумів, що це стосується і мене, і моїх однокласників, і взагалі кожної людини.

Пам'ятаю один урок праці, коли ми майстрували шпаківні. Перед початком роботи наша вчителька Галина Іванівна розповіла нам, як правильно тримати молоток, щоб не вдарити себе по пальцях, і як користуватися пилкою, щоб не поранитися. Вона принесла нам рукавиці та навіть захисні окуляри. Спочатку ми сміялися, бо думали, що це перебільшення, але коли ми почали працювати, я зрозумів, що це справді важливо. Коли поруч лежать гострі інструменти, потрібно бути дуже уважним.

Я тоді вперше подумав, що охорона праці – це не просто правила, а справжній щит, який захищає нас від біди. І цей щит працює тільки тоді, коли ми самі хочемо бути обережними.

У моєму житті був і такий випадок. Одного разу ми з друзями каталися на велосипедах. Я завжди одягав шолом, але один мій товариш вирішив, що він йому не потрібен. І ось, коли ми з'їжджали з горбика, він упав і сильно вдарився головою. Добре, що все обійшлося, але лікар сказав, що якби на ньому був шолом, то він навіть не отримав би синця. Тоді я зрозумів, що засоби захисту потрібні не лише на роботі, а й у житті.

Мій тато працює будівельником. Кожного ранку він одягає каску, спецодяг, взуває важкі черевики з металевим носком. Він каже, що на будівництві завжди є ризик – можна оступитися, впустити інструмент чи випадково поранитися. Тому вони на роботі завжди дотримуються правил безпеки. Я навіть одного разу був у нього на роботі та бачив, що всюди висять таблички з попередженнями і є спеціальні місця, де зберігаються захисні речі.

У школі охорона праці – це теж важливо. Ми не бігаємо сходами, щоб ніхто не впав, обережно користуємося електроприладами, дотримуємося правил пожежної безпеки. Навіть під час перерви ми знаємо, що не можна штовхатися чи гратися в небезпечні ігри.

Моя мама працює у лікарні, і вона розповідає, що навіть там, де рятують життя, потрібні правила безпеки. Лікарі та медсестри носять рукавички, маски, користуються дезінфекторами. Це допомагає не заразитися і не передати хворобу іншим.

Я зрозумів, що охорона праці – це не тільки про роботу, а про наше повсякденне життя. Це коли ми переходимо дорогу на зелене світло, коли взимку обходимо слизькі місця, коли на кухні обережно ріжемо хліб, а влітку не купаємося у заборонених місцях. Це всі ті дрібниці, які можуть врятувати нам життя.

Я вважаю, що правила безпеки потрібно знати з дитинства. Якщо ми навчимося берегти себе зараз, то й у дорослому житті будемо більш уважними. Я хочу, щоб усі люди розуміли: життя – це найдорожче, що у нас є, і треба робити все, щоб його зберегти.

Тому я завжди пам'ятаю слова тата: «**Безпека – це не випадковість, а результат наших дій**». І я вірю, що якщо кожен дотримуватиметься правил охорони праці, то світ стане набагато безпечнішим.

КАЗКА

«ЛИСЕНЯТКО РУДИК І ЧАРІВНА КАСКА»

У лісі жило-було допитливе лисенятко Рудик. Він мріяв стати справжнім будівельником, бо дуже любив зводити будиночки з ялинкових шишок.

Одного дня він почув, що у лісі розпочинається велике будівництво нової школи для звірят. Рудик відразу побіг туди.

— Візьміть мене, я теж хочу допомагати! – вигукнув він.

Бобер-бригадир подивився на нього й сказав:

— Допомогати можна, але спершу навчися правил безпечної праці.

— Навіщо ті правила? Я й так все вмію! – буркнув Рудик і побіг на будівництво.

Та раптом – бах! – на голову йому впала шишка з верхівки дерева. Лисеня злякалося й залізло під лавку.

— А якби то була цеглина? – запитав сова-інженер. – Ось чому всім треба носити каску безпеки!

Він простягнув Рудику яскраву жовту каску.

— Це не просто шапка - це чарівна каска безпеки. Вона захищає голову й нагадує, що треба завжди працювати уважно.

Відтоді Рудик завжди одягав каску, слухав інструкції й допомагав звірятам поводитися безпечно. А коли закінчилося будівництво, він отримав від бобра грамоту «За найкраще дотримання правил охорони праці».

Анастасія КРУТЬ

с. Керносівка Дніпропетровської обл.

II місце

КАЗКА

«ЇЖАЧОК-РЯТІВНИЧОК»

У лісі мешкає багато звірят. Вони, як ті маленькі дітлахи любляють бешкетувати, бавитись, галасувати. Ця історія про дружню родину їжаків.

Маленький їжачок на ім'я Колючка не дуже любив гратися з друзями та й іграшки не тішили його. Він любляв грати на iPhone онлайн-ігри. Їжачкові подобалося приміряти роль різних героїв на себе. Лісове звірятко мало добре серденько, він завжди допомагав матері по господарству, бабусі – на городі, дідусеві- на пасіці.

– Колючко!- ніжно звернулася матуся до їжачка. – Допоможи мені приготувати грибну запіканку на обід.

– Так, матусенько, іду.

Одягнувши фартушок та рукавички Колючка взявся до роботи. Він ретельно почистив лісові грибочки, нарізав цибульки. Матуся-їжачиха розкатала листкове тісто, виклала у форму і відправила у духову шафу. Їжачиха пішла поратися по господарству, а маленький Колючка з нетерпінням чекав коли запіканка спечеться.

Найбільше наш їжачок любляв проводити час на кухні. Батьки тут недавно зробили ремонт, купили нові меблі. Усе нове та по-сучасному. Їжачок вмовився у своє крісло-кокон погойдуючись, він раптом відчув запах горілого. Колючка мерщій покликав маму. Їжачиха швиденько вимкнула вимикач навантаження, відкрила вікно та зателефонувала у пожежну службу 101.

Працівники рятувальної пожежної служби приїхали на виклик до будинку їжаків. З'ясувалося, що маленьке мишенятко погризло електропровід, який від напруги почав плавитися. Але завдяки маленькому, кмітливому Колючкові пожежі у будинку вдалося уникнути.

Який ти в мене уважний! Ти наш рятівник! – притуляючи до себе їжачка, мовила їжачиха-матуся.

Маленький їжачок Колючка дуже пишався собою, що зміг врятувати свій будинок від пожежі. Тепер у своїй онлайн-грі він обов'язково приміряє роль героя-рятівника.

Максим КОЖУШКО, 7 років

м. Деражня Хмельницької обл.

III місце

ДОВГОНОСИК І НЕБЕЗПЕЧНИЙ СІРНИЧОК

Ульяна СМОКВІНА, 11 років
с-ще Затиштя Одеська обл.

I місце

Дивувалося все село. У мами-кішки на світ з'явилося п'ятеро гарнесеньких кошенят. І нічого незвичайного тут немає. Але все б нічого та було одне «але»: четверо звичайнісінькі тобі малючки, а п'яте лежить собі, а його носик аж звалюється з ліжечка. Мама-кішка дуже засмутилася, побачивши свого малючка. Та що тут зробиш? Все одно це її дитятко. Облизавши його, трішки поплакавши і заспокоїлася. Час ішов, кошенятко росло. І його носик ріс разом з ним, доставляючи все більше і більше клопотів. Він його пхав куди треба і не треба. Його так і прозвали «Довгоносик». Таким допитливим був, що часто-густо отримував і він «на горіхи», а заодно його братики і сестрички. Господарі будинку вже не знали, що з ним робити. Погрожували навіть відвезти кудись подальше від дому. І всю біду бачили в його довгому носіку. І всі його пустощі «списували» також на незручний і смішний носик. То він тарілку з молоком зачепив і перевернув, а вона взяла і розбилася. Ну, а як інакше з тим носиком попити смачненьке молочко. То він в риболовній сітці сусідів заплутався, чим роздратував і сусідів і господарів. Поки ті його витягували, геть пересварилися між собою. А кошеня собі скаче, веселиться і ні на кого не звертає увагу. Все йому цікаво, до всього йому є справа. Особливо його приваблювала лавочка, яка стояла біля будинку і на якій дуже часто відпочивав господар. Та навіть не так сама лавка, як те, що там діялося. Майже кожного вечора, прийшовши з роботи, господар діставав цигарки і якусь маленьку коробочку, вмощувався на лавочці і тут починалося саме цікаве для Довгоносика. Всю його увагу привертала саме та коробочка. Господар діставав з неї маленьку паличку, робив декілька рухів по самій коробочці і з'являлося яскраве сяйво. Воно мерехтіло, вабило зір кошеняти і зачаровувало. Довгоносик тихесенько, майже нечутно, з кошакою обережністю підходив до господаря, трішки потершись, лягав біля

нього і дивився на вогник, який поділився своїм світлом з цигаркою, весело вигравав у вечірньому сьайві. Своїм довгим носиком він навіть відчував запах того вогника. І гак тішачись на блиск вогника, Довгоносик одного разу заснув. Коли розплющив оченята, то господаря на лавочці вже не було. Солодко потягнувшись, кошенятко уже зібралося зіскочити на землю і бігти в пошуках своєї мами-кішки. Аж тут глядь, а господар забув на лавочці саме ту чарівну коробочку. Він схопив її в зубки і стрімголов побіг за будинок. Там був гарний, затишний куточок, про який мало хто знав. За ним побігли всі його братики і сестрички. Зручно вмоствившись, він задніми лапками притис коробочку до землі, дістав сірничок і почав робити з ним так, як це робив господар. Вся компанія дружньо відмовляла Довгоносика від цієї небезпечної витівки. Сестрички від страху аж очі заплющили. Та Довгоносик нікого не слухав. І вогник загорівся. Це сталося так миттєво, що ніхто навіть не встиг відскочити. Довгоносик від страху випустив сірничок із лап і той, скочивши на землю, швидко запалив все навколо себе. Миттєво все загорілося і стало так яскраво, ніби на землю впало саме сонце. Всі почали в паніці кричати і тікати, хто-куди. Одна із сестричок забарилася і передніми ніжками стала на палаючу траву. Сильно обпекла кігтики, обгоріли вусики і від болю вона почала плакати і кликати на допомогу. На цей крик і гвалт збіглися господарі, вогонь погасили, кішечку забрали в будинок, обробили їй лапки і перев'язали ранки. Де ж винуватець події? Де Довгоносик? А Довгоносик стояв поряд і лапками торкався свого носика, який від переляку зіщулювся і став, як у звичайного кошеняти. Ця подія розчулила господарів і вони не сварили його за непослух. Але ця подія стала повчальним прикладом, як поводитися з вогнебезпечними предметами. Ось така історія про допитливе, маленьке кошенятко.

КАЗКА «ЯК ЛЕВЧИК НАВЧИВСЯ БЕРЕГТИ ПРАЦЮ»

Ярослава СЕМА, 11 років
м. Суми

II місце

Одного теплого весняного ранку у містечку Сонячному прокинувся хлопчик на ім'я «Левчик». Він був допитливий і непосидючий – завжди хотів усе знати, усюди бути першим і, звісно, усе спробувати власноруч.

Одного дня тато запросив його до себе на роботу – показати, як працюють справжні майстри. Левчик дуже зрадів:

— Ура! Нарешті я побачу, як усе влаштовано! – вигукнув він і побіг взуватися.

Коли вони прийшли до великої майстерні, Левчик завмер від захоплення. Довкола дзижчали інструменти, блищали каски, майстри вправно працювали – хтось пиляв, хтось зварював, хтось щось вимірював.

— Татку, можна я теж попрацюю? – запитав Левчик.

— Можна, але спочатку – навчання, – усміхнувся тато. – У нас головне правило: «спочатку безпека, потім робота.»

Левчик здивувався:

— Хіба робота може бути небезпечною?

Тато тільки підморгнув:

— Зараз побачиш сам.

До них підійшла тітонька Марта, інженер з охорони праці. Вона принесла цілу коробку яскравих речей: каски, рукавички, жилети, окуляри.

— Хто хоче стати справжнім майстром, мусить одягтись правильно, – сказала вона. – Це не просто форма, це – твій щит.

Левчик приміряв каску, і вона виявилась трішки завеликою.

— Нічого, головне, що голова ціла буде! – пожартував він.

Тітонька Марта показала, як носити рукавички, щоб не подряпати руки, як застібати жилет, щоб бути помітним, і чому взуття має бути міцним.

— Запам'ятай, Левчику, – сказала вона серйозно. – Навіть найменша необережність може спричинити біду. А охорона праці – це не заборони, це турбота про тебе.

Коли Левчик зайшов у цех, він почув гучний гул.

— Ого, як голосно! – закритив він вуха.

— Так, – пояснив тато. – Тому тут усі носять навушники. Вони захищають слух. І завжди треба знати, де можна стояти, а де – ні.

Він показав червоні лінії на підлозі.

— За ці межі без дозволу не заходь. Тут працюють машини. Безпечне місце – те, що позначене жовтим кольором.

Левчик кивнув. Йому раптом стало цікаво, скільки всього треба знати, щоб просто бути обережним.

Після цеху тато повів Левчика у кабінет електриків.

— Ось тут ми маємо справу з електрикою. Вона не видно, не чути, але вона сильна.

На стіні висів плакат із блискавкою: «Не торкайся проводів!»

Вікова категорія 11-14 років | ПЕРЕМОЖЦІ

— А якщо дрiт не iскрить, значить, вiн безпечний? – поцiкавився хлопчик.

— Нi, – похитав головою тато. – Багато небезпек не видно. Тому нiколи не торкайся того, чого не знаєш. Краще запитай дорослого.

Левчик серйозно запам'ятав цi слова.

Раптом у майстернi залунав короткий сигнал.

— Що це? – здивувався Левчик.

— Навчальна тривога, – сказав тато. – Ми тренуємось, щоб знати, як дiяти пiд час пожежi чи аварiї.

Всi спокiйно зiбралися бiля виходу, нiхто не бiг i не метушився.

— Чому всi такi спокiйнi? – запитав хлопчик.

— Бо вони знають, що робити. Це теж охорона працi – вміти поводитись розумно, навiть коли страшно.

Левчик глибоко вдихнув:

— Тепер я розумiю – безпека починається з розуму.

— Коли вони повернулися додому, хлопчик сказав:

— Тату, сьогоднi я навчився бути справжнiм майстром! Але найголовнiше – тепер я знаю, як берегти себе та iнших.

Тато усмiхнувся:

— Ось i є справжня праця – не лише робити, а й думати.

З того дня Левчик почав уважнiше ставитись до всього: коли переходив дорогу – дивився по боках, коли допомагав мамi на кухнi – користувався рукавицями, коли грався – прибирав iграшки, щоб нiхто не спiткнувся.

I щоразу, коли вiн чув слово «охорона працi», то згадував не заборони, а «доброту й турботу про кожного». Бо охорона працi – це не просто правила. Це – «мистецтво жити безпечно, розумно й з повагою до працi iнших.»

«Мораль казки:»

БЕЗПЕКА ПОЧИНАЄТЬСЯ З ТЕБЕ.

Дотримуйся правил, цiнуй працю iнших – i кожен твiй день буде щасливим, яскравим i безпечним!

МОЯ МАЛЕНЬКА ВЕЛИКА ОБЕРЕЖНІСТЬ

Костянтин КОЛЕБІДЕНКО, 12 років
с. Знам'янка, Кіровоградська обл.

III місце

Навіть у звичайному житті важливо пам'ятати про безпеку. Але є місця, де це особливо важливо — наприклад, на будівництві. Під час екскурсії я зрозумів, що охорона праці — це не формальність, а справжня турбота про людей і їхнє життя.

Минулого тижня наш клас поїхав на будівельний майданчик. Як тільки ми увійшли, нам одразу видали яскраві жовті шоломи та жилети. «Обов'язково носіть їх увесь час на майданчику!» — попередив інженер.

— Навіщо нам шоломи? — запитав мій друг Дмитро, сміючись.

— Це для вашої безпеки, — відповіла екскурсовод. — На будівництві навіть маленька помилка може бути небезпечною.

Ми пройшлися між будівельними конструкціями, подивилися на величезні крани та стропи. Працівники уважно виконували свою роботу, і було помітно, що кожен з них носить шолом, рукавиці та спеціальні черевики. Дехто працював на висоті, і я помітив, що вони обов'язково користуються страхувальними канатами. Інженер пояснив: **«Ці канати не дають впасти з висоти. Вони рятують життя».**

Інженер розповів один випадок: «Один наш працівник впав із драбини через те, що послизнувся. Але шолом і страхувальний канат врятували його. Він отримав лише легкий забій, а міг би серйозно травмуватися».

Це нас всіх вразило. Я подивився на Петрика, який щойно сміявся, і побачив, що він схвильовано киває головою. Ми зрозуміли, що захисні засоби — це не дрібниці, а справжні герої будівництва.

Під час екскурсії ми навіть спробували правильно одягнути страховий пояс для роботи на висоті і перевірили, як кріпляться канати. Спочатку було незручно і смішно, але інструктор пояснив, що це рятує життя, якщо щось піде не так. Ми сміялися, але водночас відчували, що це дуже серйозна річ.

Я зрозумів одну просту річ: маленька обережність може врятувати життя. Просто одягнувши шолом і слухаючи правила, ми вже захищаємо себе. І спостерігаючи, як працівники дбають про безпеку, я відчув повагу до їхньої праці та до всіх правил охорони праці.

Коли я прийшов додому, відразу побіг розповісти батькам про все, що побачив.

— Уявляєш, тато, як будівельники працюють на висоті? І шоломи, і жилети, і навіть страхувальні канати — все це справді рятує життя! — захоплено розповідав я.

Тато посміхнувся і додав:

— Знаєш, синку, колись я працював на заводі, і одного разу стався випадок із важким пресом. Один працівник випадково впустив важкий лист металу, який міг травмувати того, хто був поруч. На щастя, всі були в касках і спеціальних рукавицях і в спеціальному взутті. Завдяки цьому ніхто не постраждав — лише трохи злякалися. Це нагадує, що навіть маленька обережність і індивідуальні засоби захисту можуть стати великою захисною силою.

Я подумав, що тато правий. Іноді ми не замислюємося про такі речі, але саме вони допомагають залишатися здоровими і цілими. Після екскурсії я ще більше зрозумів, що охорона праці — це не лише правила на папері, а справжня турбота про людей.

Відтоді я знаю: охорона праці — це не випадкові вимоги. Це правила, які враховують всі небезпечні моменти виробництва і написані для того, щоб уникнути травм, зберегти здоров'я і життя. І доказом цього була моя маленька обережність на екскурсії, що показала — індивідуальні захисні засоби і страхувальні канати — це невід'ємні елементи будівництва. І тепер я завжди пам'ятатиму: **Безпека — це турбота про себе і про інших.**

КАЗКА

«МАЙСТРИ ТА НЕХАЙКИ»

Таїсія КРЯТ, 15 років
м. Лубни Полтавської обл.

I місце

В Сонячній країні, біля Блакитної річки височіло місто Майстрів. Жили і працювали в ньому Майстри зі своїми родинами. Будівельники зводили чудові будинки, садівники озеленювали вулиці та парки, шевці шили гарний одяг, пекарі випікали смачний хліб, гончарі ліпили добрий посуд. Дружно й завзято працювали Майстри, тож з року в рік місто ставало все більшим і кращим. Слава про Майстрів розлетілася по всій Сонячній країні.

У щоденній праці Майстри забували про необхідний відпочинок, а замовлень від клієнтів надходило все більше й більше. Про відпустки, вихідні та святкові дні не могло бути й мови! Звісно, це не подобалося їхнім дружинам, які рідко бачили чоловіків удома. А діти просто вимагали батьківської уваги та турботи. Їм так хотілося разом з татами влітку купатися в Блакитній річці, запускати в небо повітряного змія, гратися у м'яча, кататися на човні й розмовляти про все-все на світі!

Довго чи коротко, але нарешті Майстри вирішили відпочити та провести час разом зі своїми родинами. Але ж наближалось свято – День міста. «День міста – це важлива подія! Тож передусім влаштуємо людям свято. А потім відпочинемо і розважимося, як слід», – домовилися Майстри-чоловіки. Як ви вважаєте, чи легко підготувати таке грандіозне свято? Звісно, ні! Адже для цього стільки всього потрібно зробити! Зустріти почесних гостей, прикрасити зону відпочинку, відкрити дитячі атракціони, пошити святковий одяг, напекти смачненьких тістечок і ще багато чого. Майстри зовсім не відпочивали цього року, тож добряче втомилися. У багатьох з них став сумний погляд, насуплені брови та опущені кутики вуст. Де й поділися веселі, завзяті, енергійні Майстри! Їх наче підмінили. Чим далі, тим частіше було чути від кожного з них: «Ох, як я втомився! Можна було б краще зробити цю роботу. Та нехай...»

І тут – де не взялися – позліталися з темних горищ та підвалів такі собі Нехайки. Зовні схожі вони на маленьких кажанів з хитрими очима. Та головне, їх ніхто з людей не бачив! Вирішили ці капосні створіння зіпсувати людям свято, а заодно познущатися над Майстрами. Ото повилітали Нехайки зі своїх хованок і кожен причаївся за лівим плечем Майстра. На праве плече ці монстрики навіть не поглядають, бо за правим плечем людини завжди знаходиться її Янгол-охоронець. Янгол-охоронець оберігає нас від зла, надихає на світлі думки й допомагає творити добрі справи. А Нехайки, як ви вже здогадалися, діють навпаки. їм би завдати людині якомога більше шкоди! Головний Нехайко навіть склав список найбільших пакостей для Майстрів. Наприклад, дуже почесно для Нехайка дати Майстрові шкідливу пораду, відволікти від важливої справи, навіяти кепський настрій, лінь та неухажність. І якщо Янголи-охоронці радіють успіхам, то Нехайки радіють невдачам.

Напередодні свята, ще вдосвіта, Майстер-водій завів новеньке авто та вирушив до залізничного вокзалу. Його завдання – зустріти почесних гостей міста. Всі знають, що водій за кермом має бути уважним та зосередженим, дотримуватись правил безпеки руху на дорозі, щоб не трапилось аварії. І Майстер-водій зазвичай так і чинить. Але хитрий Нехайко цього разу нашіптує водію на ліве вухо: «Чоловіче, якщо не встигнеш до потяга – будуть великі неприємності. Додай швидкості!» Водій перевищує допустиму швидкість і ...Сталась би біда, якби не пристебнутий пасок безпеки (таки послухався водій свого Янгола-охоронця). Ось така халепа сталася з Майстром-водієм, бо він порушив правила дорожнього руху.

А вдень сталася неприємність з Майстром, який лагодив електромережу міста. Майстер-електрик повинен знати Правила безпеки праці та їх дотримуватися. Бо струм – це дуже небезпечно! Майстер їх знав, але цього разу мовив: «Та нехай!», і знехтував правилами. Чи то Нехайко заморочив йому голову, чи як там ще було, але Майстер не прикріпив перед електрощитом попереджувальну табличку з надписом: «Не вмикати! Працюють люди». А доки Майстер працював, з'єднав потрібні дроти в електромережі, хтось увімкнув рубильника. Ох, яка могла б статися біда, якби Майстер не вдягнув завчасно спеціальних рукавичок! Вони (а ще, звісно, Янгол-охоронець) врятували Майстрові життя. Ось таку шкоду чинили Нехайки, додаючи клопотів втомленим Майстрам.

Ще одна прикрість мало не сталася з Майстром у пекарні. До Дня міста він заходився випікати святкові булочки. Пекар так любив свою справу, що день у день, а бувало й ніч проводив на роботі. От і цієї ночі вийшов на зміну, не доручаючи нікому відповідальну справу та пересварившись з усіма помічниками. «Я сам впораюсь. Нехай...», – мовив Майстер. У великому цеху залишився лише один помічник. Майстер замісив у здоровецькій діжі тісто і став чекати, доки воно підійде. А щоб не хотілося спати, дістав газету і взявся відгадувати кросворди, проте все-таки задрімав у теплій комірчині. А тим часом тісто підіймалося все вище й вище, воно надувалося та погрожувало ось-ось втекти з посудини. То ж добре, що помічник вчасно розбудив Майстра і разом вони врятували тісто для булочок. Ось такий урок отримав Майстер пекарні: якщо сваришся зі своїми помічниками, то з тобою дружать Нехайки.

А потім все було добре. Майстри перестали «нехайкати», тож Нехайки полетіли від них собі геть. День Міста відсвяткували всі весело й дружно. Гостям дуже сподобалось стародавнє, славне, і водночас сучасне місто. А Майстри з тих пір дотримуються Розпорядку дня і Правил безпеки. Вони побоюються: а раптом Нехайки повернуться до них знову?

ПІД КАСКОЮ МИРУ

Анастасія ВОРОНЯНУ, 17 років

с. Горбова Чернівецької обл.

II місце

У сучасному світі безпека людини - найвища цінність. Ми часто чуємо слова «охорона праці», але не завжди замислюємось, що стоїть за ними. Це не просто правила чи накази на роботі. Це – турбота про життя, здоров'я і майбутнє. Сьогодні, коли Україна переживає тяжкі випробування війною, питання безпеки набуває особливого значення. Адже кожен, хто працює – чи то на фронті, чи в тилу - щодня ризикує, і лише відповідальність та дотримання правил допомагають зберегти життя.

Ще не розвиднілось, а Сергій уже стояв біля старого буса, готуючи інструменти. Осінній ранок був холодний і тривожний. Десь далеко гуркотіло – то працювала артилерія. Війна стала частиною життя, але роботу ніхто не скасовував. Сергій був електромонтером. Його завдання – відновлювати світло в селах, які постраждали від обстрілів.

– Світло – це теж фронт, – завжди казав начальник, роздаючи каски й жилети. Сергій розумів ці слова. Адже поки військові захищають країну на передовій, він і його колеги борються за життя і комфорт людей у тилу. Село, куди вони приїхали, було понівечене: обгорілі хати, покручені стовпи, обірвані дроти. Але люди вже повертались.

– Коли ж у нас буде світло? – спитала старенька, стискаючи в руках хустку.

– Сьогодні, – відповів Сергій, – сьогодні зробимо все, щоб воно загорілося. Перед роботою – інструктаж, перевірка, заземлення. Кожен крок - за правилами. Бо одна помилка може коштувати життя. Поки Сергій лагодив дроти, неподалік прогримів вибух - сапери зачепили стару міну. Всі завмерли. Через кілька хвилин усе стихло, але в очах у кожного стояв страх.

– Ось чому не можна нехтувати безпекою, – промовив Сергій до молодого напарника.

– Безпека – це не страх, це розум. Коли лінію відновили, у вікнах хат одна за одною спалахнули лампочки. Люди плакали від радості. У цей момент Сергій відчув, що зробив щось важливе – повернув людям світло і віру. На зворотному шляху він помітив знак: «Обережно! Міни!». Один із новачків хотів скоротити шлях, але Сергій зупинив його:

– Не можна! Правила – це життя. Він згадав товариша, який колись загинув через одну «дрібницю» – не вдягнув каску. І зрозумів, що кожен пункт інструкції написаний чиеюсь кров'ю. Увечері Сергій повернувся додому. Донька вибігла йому назустріч:

– Тату, ти сьогодні знову світло лагодив?

– Так, доню. І знаєш, світло – це не тільки лампочка. Це - життя.

Охорона праці - це не лише набір правил. Це прояв любові до життя, до родини, до своєї країни. Вона вчить нас бути обережними, відповідальними і людяними. Сьогодні, коли кожен українець тримає свій фронт, важливо пам'ятати: бережи себе – і ти бережеш Україну. Бо охорона праці – це справжня запорука безпечного життя, навіть у найтемніші часи.

ІНСТРУКТАЖ ПРОТИ СИНЦІВ

Поліна РУДЕНКО, 15 років
м. Кропивницький Кіровоградської обл.

III місце

Здається, нічого нуднішого за словосполучення «охорона праці», у світі немає... Коли я чую ці слова, то уявляю собі кремезного дядька в касці й оранжевій жилетці, який стоїть на прохідній заводу з плакатом: «Не лізь — уб'є!». Втім, дорослішання вносить свої корективи в уявлення про нудні правила і обов'язки, тому я цілком усвідомлюю, що дотримання правил охорони праці - це запорука збереження здоров'я.

Чесно кажучи, у дитячих мріях мені виділося, що робота дорослих – це щось романтичне. Ну, як у фільмах: сидиш за комп'ютером із кавою, розв'язуєш серйозні дорослі проблеми з почуттям потрібності і незамінності. Або рятуюєш світ, не виходячи із будинку, тільки клацаючи знічев'я по клавіатурі. А потім виявилось, що моя мама може прийти додому з фабрики вся втомлена й з руками, схожими на карту світу, бо на кожному пальці рясніє свій синець. І тоді я розумію: охорона праці – це не просто якісь «правила для галочки», а щось, що реально захищає найдорожчих мені людей.

Кажуть, що «безпека – це не стан, а процес». І справді, це не кнопка «вкл./викл.», а постійне нагадування: будь уважним, подумай, подбай про себе. Один американський промисловець колись сказав: «Найбільші витрати підприємства – це не обладнання і не зарплата, а людське життя, якщо його втратити через необережність». Генрі Форд, засновник відомої автомобільної компанії, зауважив: «Безпека – це перша умова продуктивності». Я думаю, він мав рацію: яка користь від швидкої роботи, якщо потім доведеться лікуватися?

Будьмо відвертими: дорослі чомусь часто сміються з цих правил. «Та кому потрібні ці інструктажі?», «Ой, та це лише формальність». І поспішають швиденько поставити свій підпис під текстом інструкції з охорони праці. А в мені бринить настійлива думка про маму та її перев'язані пальці, про тата, який після падіння на скло з опори на будівництві опинився у травмпункті, де йому накладали на ногу тугу

перев'язку. Це теж формальність? Ми їхали з татом додому з лікарні і він сказав: «Добре, що я надягнув рукавички, інакше б порізав руки, а не лише розтягнув зв'язки на нозі». І тоді я подумала: от для чого всі ці «дурнуваті» правила – вони зберігають руки, які потім обіймають мене.

Є такий вислів: «Безпека нічого не коштує, але відсутність безпеки може коштувати всього». Мені здається, це дуже влучно. Бо іноді одна маленька необережність може забрати спокій у всієї сім'ї.

Тепер я точно знаю, що охорона праці – це тепла ковдра. Іноді вона дратує, бо спекотно, але коли холодно й небезпечно, саме вона рятує. І ще я думаю, що якби дорослі виконували ці правила так, як ми виконуємо правила улюбленої комп'ютерної гри (бо там за кожну помилку – мінус життя), то вдома було б менше сліз і тривоги.

Ще в ХХ столітті засновник компанії «DuPont» Елеутер Ірене Дюпон наголошував: «Ми можемо робити вибір між тим, щоб працювати безпечно, або не працювати взагалі». Це звучить суворо, але справедливо: робота без правил безпеки – небезпечна для життя.

Тож, може, охорона праці – це і є справжній супергерой, якого не показують у кіно, але який щодня стоїть десь поруч і тихо шепоче: «Одягни каску. Не поспішай. Бережи себе». І я дуже хочу, щоб усі дорослі його чули. Бо для нас, дітей, найкраща охорона – це просто бачити, як наші батьки повертаються з роботи живі, усміхнені й без нових «географічних карт» на руках.

АЛЬМАНАХ ТВОРЧИХ РОБІТ

за результатами
Всеукраїнського конкурсу із правового
просвітництва

ОХОРОНА ПРАЦІ – ЗАПОРУКА БЕЗПЕЧНОГО ЖИТТЯ

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко
Укладач Т. М. Кузілова
Редактор О.А. Кадькаленко
Дизайн, комп'ютерна верстка Р. Ю. Полевічок
Підписано до друку 25.03.2026 р.
Зам. № 3
Тираж 50 прим.

Національна бібліотека України для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс.: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<https://www.chl.kiev.ua>
e-mail: library@chl.kiev.ua

**ДЕРЖ
ПРАЦІ**
КОНСУЛЬТУЄМО
ІНФОРМУЄМО
КОНТРОЛЮЄМО

**НАЦІОНАЛЬНА
БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ для дітей**

Національна бібліотека України для дітей
вул. Януша Корчака (Баумана), 60,
м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<https://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua